

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes száma 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kladóhivatal:

Főpacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábec pető
soronként 5 krajval
számítanak.

Vilmos császár budapesti utja.

Budapest, szept. 17.

Német kormánykörökben nagy politikai fontosságot tulajdonítanak Vilmos császár mostani utazásának a magyar fővárosba. Ez az első utazása, melyet Vilmos császár trónralépte óta a magyar fővárosba tesz, ama diplomaták nézete szerint is, akik Berlinben a német birodalommal barátságos, vagy szövetséges államokat képviselnek, két, épen nem véletlen körülmény által különös tartós fontosságot nyer az európai békére nézve, melyet nemcsak minden oldalról óhajtanak, de amelyet Vilmos császárral és Ferencz József császár és királylyal egyetértésben Miklós czár is a legerélyesebben és a legfélreérthetlenebb módon védelmez kalandos reváns-tervek lehetősége ellen. Itt hivatalos tudomással bírnak arról, hogy Faure, a francia köztársaság elnöke és Hanotaux, francia külügyminiszter, efelől szabatos felvilágosítást nyertek a czártól személyesen és gróf Murawiewtól. E felvilágosítások tendenciája és az orosz-francia szövetség szerződéses határozmányai odaösszpontosulnak, hogy ez az orosz-francia szövetség csak egy kiegészítő biztosítéka a világbéke fentartásának, ugyanabban az értelemben, mint a hármass szövetség szerző-

déses megállapodásai. A Miklós czár és Faure elnök közt megálapított feltételek a tartós kezességet arra nézve is magukban foglalják, hogy az orosz-francia szövetség csak a békefenntartásnak szolgálhat úgy, hogy teljesen ki van zárva annak lehetősége, hogy ezzel a kettős szövetséggel bármily körülmények közt akár egy támadóháboru érdekében, akár pedig bárminő agressziv célokra, de legkevésbé a francia nép egy részének holmi revánsképződései javára vissza lehessen élni. Eszerint épen most fontos az, hogy Vilmos császár Magyarország fővárosában találkozik szövetségével, Ferencz József császár és királylyal. Ez által érthető kifejezésre jut, hogy a két szövetséges uralkodónak és Miklós czárnak a béke jövőjét biztosító megállapodásai jellegükben tökéletesen azonosak. Egyuttal nem szabad félreismerni, hogy nemcsak Vilmos császár előtt, hanem az összes európai udvaroknál is külső elismerésre jut Vilmos császár budapesti látogatása alkalmával az a már rég fennálló tény, hogy az osztrák-magyar monarchia két állama közül Magyarországot tekintik a hármass szövetség, illetve a német birodalommal való béke-szövetség kiválóan hű és megbízható, erőteljes támaszának. Teljesen kétségtelen, hogy az osztrák-

magyar monarchia hatalma és tekintélye Magyarország belső megerősödése, feltartóztatlan gazdasági előrehaladása, kitünő állami pénzügyei és növekvő katonai teljesítőképessége által nagyobb lett. Az osztrák-magyar hadseregben a magyar csapatok állandóan növekvő számán kívül a magyar honvédhadsereg ugy lo-vassági, mint gyalogsági kereteiben, a magyar nemzeti jellemhez kitünően illő, gyakorlatilag sikeres szervezés által, a szövetséges monarchia hadseregének egyenlő értékű kiegészítésévé tökéletesedett. Ez a porosz hadsereg legmagasabb katonai tudományos tekintélyeinek a nézete és a porosz vezérkari tisztek véleménye, akik Vilmos császárral jelen voltak a magyarországi utolsó nagy hadgyakorlatokon.

Vilmos császár, mostani budapesti látogatása tehát a szövetséges uralkodót és egyuttal a katonai és polgári erényekben kitünő vitéz magyar nemzetet illeti, melynek történelmi szövetségűsége nemcsak az érdekek közössége által, hanem a magyar nép lovasias, államférfiasan okos jellemében is indokolva van.

Mindezeket berlini illetékes helyről írták hozzánk.

TÁRGA.

Miranda hercegnő.

Véletlenül akadt a kezembe fönséges hercegnő, amint szekrényemben rendezgetve, egy fiókban megeltem kegyedet. Édes Istenem, tiz év óta nem volt kegyed a kezembe, tiz év pedig — mint a lírai poéták verseiből tudhatja — igen nagy idő. De igaz, kegyed nem olvas lírai verseket, nem ismeri a modern irodalmat, mert kegyed egy szép aranyhaju baba volt, aki csak mosolygot hidegen, kegyetlenül mélységesen megvetve minden divatos és ócska frázist, melyet a szenvedő emberiség nevében a lírai poéták hoznak forgalomba.

Rut káröröm fogta el szívemet, mikor kegyedet, fönséges asszonyom megpillantottam. Végtére is nő vagyok és a szívem nincs irigység nélkül. Örülök fönség, hogy kegyed is csak volt szép és ha nem is becsüli sokra a modern irodalmat, kénytelen lesz beismerni, hogy tiz év nagy idő. Mi mind a ketten megvénültünk fönséges asszonyom, pedig kegyed a tiz évet ott töltötte a nagy skatulyában szekrényeim negyedik polczának bal sarkán mozdulatlanul, én pedig tiz év alatt körüljártam a világban és bolygó lábam fölötté sok tövisre akadt, mint a hogy

egy Petőfi Sándor nevü nem éppen modern, de igen tehetséges és jónevü ember megírta.

Jól tudom, hogy kegyednek hiába beszélek Petőfi Sándorról, nem ismeri őt. Kegyed nem ismert soha senkit, csak mosolyog magában magáért. Az igazat megvalva kegyed ostoba, mint a sötét éjszaka és szívtelen, mint a legkeményebb kőszikla. És nem jogosulatlan az én kárörömöm, mikor kegyedre nézek és az idő mulandóságáról elmélkedem. Nézhetnék ugyan a tükörbe, de kegyed szintén asszony és jól tudja, hogy sokkal kellemesebb másokon fölfedezni a hervadást és másokról megírni ama bizonyos ősi nótát, melyben az emberi élet ritka leleménységgel a sárguló falevélhez van hasonlítva.

Nem vagyok rosszszívü, de örülök, hogy hiába óvta, hiába féltette magát, hiába nem volt agyának egy gondolata, szívének egy érzése, mégis kegyed megvénült. De nő vagyok, fönség és csak mások arcán nézem a hervadást, ne féljen vannak nekem is jóbarátnőim és fölfedezik az enyémen, ha én elmulasztottam. Igen, hiába töltött kegyed tiz évet egy papírskatulyába, az idő vasfoga tizenkettőt ütött a kegyed számára is. Ezt az elméséget egy jóbarátomtól hallottam, aki ugy beleszeretett saját tréfájába, hogy uton-

utfélen használja. De kegyednek még elmondhattam, mert a ki tiz évet tölt el egy papírskatulyában, az nem igen tud különbséget tenni az uj és az ócska elmességek között.

A kegyed szépsége? Nem maradt meg egyébb belőle, mint a hosszú dús aranyhaja, de az is koponyáján kívül. Igen, levált a dús aranyátor és kegyed kopasz maradt, mintha sokat gondolkozott volna. És felbomlott valahol egy varrás és annyi-annyi fűrészpör hullott ki kegyedből, hogy siralom nézni. Némi poezissal azt mondhatnám, hogy elfolyt a szive vére. Mondja fönséges asszonyom, hát érdemes volt azután, érzéketlenül, szívtelenül mosolyogni a világba, mikor így is csak tönkre megy az ember.

Mert kegyed szívtelen volt és ostoba. Brutális vagyok, de csak a kölesönt fizetem vissza, kegyed is rozsz volt hozzám. Emlékszik még tiz esztendővel ezelőtt, mikor egy bolondos gyermek szorongatta szívéhez, akkor kapta magát karácsonyi ajándékba? Emlékszik, az a szegény kis leány sirva csókolta a kegyed festett arcát és szívéhez szoritva a maga fűrészpörrel telt mellét, saját lelkével akart életet, érzést lehelni magába. Nagyon szerettem kegyedet fönséges asszony és nem hívták kegyedet Miczinek, Gizinek, Rózának, mint a többi plebejus babákat, én kegye-

A király és a véderő.

A hivatalos lap tegnapi száma ő felségének a királynak a következő legmagasabb hadparancsát közli:

Hadparancs.

Hadseregem és mindkét honvédségem ez ideig hivatásos működését áttekintve teljes megelégedésemre szolgál, hogy — a mint azt főképen Morvaországban az 1-ső és 2-ik, Magyarországon pedig a 4-ik és 5-ik hadtest gyakorlatai alkalmával észleltem — valamennyi fegyvernem kiképzése és a magasabb harcászati kötelekben való együttműködésének eredménye megfelel azon komoly követelményeknek, melyeket harcalkalmas csapatoktól és azok vezetőitől megkívánni kell.

Ez esakis azon tömeges kötelesek iránti örömteljes odaadás által, melyek a fegyveres hatalom hivatásához tartoznak, valamint azon kitűnő és tiszta szellem uralma alatt, mely hadseregemet és mindkét honvédségemet áthatja és összeköti volt elérhető.

Ott is, a hol a törvényes rend érdekében fellépni, és a midőn súlyos elemi csapások alkalmával áldozatkész segínyt nyújtani kellett, a monarkia védereje teljesen megfelelt.

A tökéletesedés útján haladva, hadseregem és mindkét honvédségem becses köteleket képez, a mely a monarkia mindkét államát átkarolja.

Három katonaiügyi miniszteremnek, mindkét honvédségem főparancsnokainak, a vezérkar főnökének, a csapatfőfelügyelőknél, valamennyi fegyvernem főfelügyelőinek, a vezénylő és a többi tábornokoknak, a törzs- és főtiszteknek és az összes legénységnek tevékenységükért köszönetemet és elismerésemet nyilvánítom.

Kelt Tatán, 1897. évi szept. hó 15-én.

Ferencz József, s. k.

Fővárosi levél.

(A fejedelmek mint utcsinálók. — A keropesi ut elzárása. — Két uralkodó ereje, — az összes uralkodók gyöngereje. — A hadsereg rossz napjai és a hagyományos szellem. — Az új ágyuk. — A magyarok jó barátai és ellenségei. — Ipari nyomorúság.)

Budapest, szept. 17.

— A legjobb utmesterek a fejedelmek, mondá egy izben egy megyei tisztviselő, midőn Borsodmegye egyik országútján végig lovagoltunk a hadgyakorlatokra és elálmélkodtam azon, hogy ott milyen pompás az országot,

— Ambár én sohasem hallottam, felelém esőndesen, hogy a fejedelmek utépítéssel foglalkoztak volna.

— No, nem is, mondá társam. De a közönség, vármegye, ország, vagy város az mindegy, évtizedeken át mitsem törődik az utjai rosszaságával, a közlekedés nyomorúságával; de ha megtudja, hogy arra fog járni a fejedelem, akármelyik, hihetetlen szorgalommal és bőkezűséggel megfogja csináltatni az utat. Ezért olyan pompás ez az ut is.

— Így hát a dolog nagyon egyszerű. Tervszerint be kell utazni a fejedelemnek az egész országot, és néhány év alatt kitűnő országutjaink lesznek mindenütt.

— Az így van, kérem is ezt az újságban terjeszteni.

Amit én megis próbáltam. De vagy nem irtam meg elég hatásosan, vagy nem tulságosan sok fejedelem szokta olvasni az én cikkeimet — a mi nem is lehetetlen — denique tény, hogy ma még akárhány országutja van Magyarországnak, amely egy kis javítást és egy-egy fejedelmi szemlést elbirna.

Ami arról jutott most eszembe, hogy a napokban teljesen elzárták a körutól a vasutig a keropesi utat, hogy öt nap alatt annak egész kövezetét hirtelen megcsinálják. Az pedig óriási nagy egy „leisztung.“ Aki tudja hogy a keropesi-ut a legnagyobb forgalmi vonala a fővárosnak, amelynek a teljes elzárása tehát a legnagyobb vakmerőség, aki tudja, hogy milyen rettentő kátyus volt ez az ut mindig s hogy e miatt évek óta folyton jajgat a közönség minden látható eredmény nélkül, csak az képes méltányolni azt a rend-

kivüli vívmányt, hogy egy hét alatt egyszerre kitűnő kövezete lesz az egész keropesi utnak. Igaz, hogy két nagyhatalmaság fejedelme kellett hozzá, a német meg a miénk, hogy ez az üdvös változás létesülhessen, de már ahhoz, hogy az egész Budapest jól járható és talán még tiszta is legyen, azt gondolom, hogy kevés volna maga az európai kövezet is...

Ezek a császárnok egy kissé háttérbe szorítják, azt, ami a hadgyakorlatok alatt olyan élesen felmerült, a főbb tisztek sok gyámoltalansága, s a mit az újságírók olyan bátor kötelességtudással kiírtak. Szegény újságírók, megtörténhetik, hogy ezért beverik egynehányan a fejét, — amde mit és mennyiben fog az javítani a helyzetet? Magam mint tudósító nagyon sokszor voltam már ilyen nagy hadgyakorlaton, mint katona is egynehányszor: és mondhatom, hogy többször láttam haragosnak, felbőszültnek a királyt, mint megelégedetnek. A kisebb-esapatok rendszerint kitűnőek voltak, a nagyobb tömegek vezetése pedig legtöbbször fejtel, zavaros. Amiből világosan következik, hogy nagyon sok tehetséges tisztt, amikor előbbkelő szerephez jutna már, akkor elkedvetlenedik, ott hagyja a hadsereget, s másrészt tulságos sokan kapnak fontosabb szerepet a hadseregben, akiket erre valami más tulajdonságuk képesít, nem éppen a tehetségük.

Ez pedig nem aféle üres vád, hanem a tények logikájából kitetsző tény, amit elvitatni nem lehet.

— Helyet a tehetségnek! ezzel az egy elvvel teremtette meg Napoleon az ő világverő hadseregét.

Nálunk, úgy tetszik, valami egészen más a jelszó: ha ugyan egyáltalán van valami jelszavuk.

A novemberi előléptetések, úgy mondják rettentő pusztítást fognak véghezvinni a legfelsőbb tisztikarban. De mit ér az? A hadsereg szellemének kell megváltozni, még pedig úgy, hogy ha az igazi katonai tehetségek, s ezek között oly nagy számmal vannak a magyarok, fölviszik a századosságig, ne lépjenek ki a hadseregből olyan sűrűn. Ne adjanak rá okot, akkor nem fognak kilépni.

Mert rettentő ám az a tudományos szellem!

Most is rájönnek arra, hogy a gyors-tűzelésű ágyuk behozatala nagyon sürgős.

det Miranda hercegnőnek hívtam. Emlékszik még a hangtalan sötét éjszakára, mikor magam mellé fektettem és álmomban simogattam, esőköltam, könyörögtem, hogy ne legyen Lozzám olyan kegyetlen, ne mosolyogjon rám ilyen hidegen, ilyen szívtelenül.

Maga csak nézett üvegszemével, mosolygott piros ajkával, nem törődve kéresemmel, könyörgésemmel, esőkjaimmal, nem törődve forrón szerető szívem melegével, melynek minden hitét, kitartását, ambícióját magára pazaroltam sikertelenül. Egy halottat föl tudtam volna támasztani ennyi erővel, ennyi tüzzel, ennyi lelkesedéssel, de magába életet lehelni nem tudtam, pedig a szívem is majd beleszakadt az emberfölötti erőlködésbe.

Nem, nem szeretett maga engem soha, most már biztosan tudom. Nem szeretett maga soha senkit, csak mosolygott szívtelenül, kegyetlenül és hagyta magát szeretni. Volt idő, mikor nagyon haragudtam azért magára, de most már csak fájdalmat érzek. Sajog a szíven ha kegyedre nézek. De kegyed nagyon is szép volt hercegnő és a szépség nem tehet róla, ha kegyetlen.

Nem, nem haragszom kegyedre, mint akkor tapasztalatlan gyermekfővel haragudtam. Senki sem tehetett róla, ha fűrészpor van a mellében szív helyett. Nem

haragszom, csak fájdalmat érzek. Sajnálom azt a sok nemes érzelmét, azt a sok ifjúi lelkesedést, azt a sok csókot, azt a sok könnyet, azt a sok álmatlan éjszakát, mikor azon töprengtem, hogy keltsem életre magát, hogy ne csak szép legyen, hanem jó is.

Nem sikerült. Az én szívem belefáradt, az én erőm elfogyott az örökös küzdésbe, kegyed pedig maradt tovább is szép, hideg, és érzéketlen. Hagyta magát imádni, szeretni, nem viszonzva soha senkinek az érzelmét; mert ha kegyed a klasszikus és modern irodalomban nem járatos annyira, mint én, viszont nálamnál sokkal jobban tudta, hogy a könyvek tönkreteszik az arezbőrt, a lelki harezok megrontják a mosoly bájosságát, és aki nagyon sokat sir, az elfelejt nevetni. Már pedig az asszonynak mosolyogni kell mindig és mindenre, mert ez hozzátartozik az úgynevezett nőiességhez. A komoly gondolkodás, az értelem, az igaz mély érzés nem nőies dolog, ezt kegyed hercegnő nálamnál sokkal jobban tudja.

És ezért örvendek, hogy hiába óvta, hiába kimélte magát, hiába volt agya viaszból, szíve fűrészporból, kegyed tönkrement. A szép rózsaszín festék lekopott arczáról, levált fejről a dus aranyátor. Mondja hercegnő, hát nem jobb lett volna élni, érezni, szeretni engem egy kicsit, ki

annyira szerettem magát, hogy a szívem is megszakadt belé.

Miranda hercegnő, kegyed sok fájdalmat okozott nekem, de ni, visszateszem kegyedet skatulyájába: Nyugodjék békével, megbocsátok kegyednek. Maga becsületes volt, nem esalt meg engem. Nem rejtegette üres koponyáját, fűrészpor szívet. Az én bűnöm volt, hogy lelkem első álmait, szívem legközvetlenebb érzéseit egy élettelen bakára pazaroltam.

Az én szerencsétlenségem, hogy maga olyan szép volt, de magának nem büne, hogy nem tudott élni. Hercegnő, azóta sok minden történt velem, hogy egyebet ne említsek, hivatkozom a fentjelzett tövisekre, melyekről igen szép verset tudnék írni, ha egy Petőfi Sándor nevű ember előre le nem másolta volna verseimet.

Nem volt szép tőle, de neki is megbocsátok, nem tehet róla, hogy előbb megszületett és előbb átértette azt a mit én csak most érzek át. Megbocsájtok Heinrich Heine és Alfred de Musset uraknak és a többi nagy poétákkal együtt, kik elírtak én tőlem mindent és én, ha verset akarnék írni, sirva fakadok, mert elegáns bőrkötésben itt hevernek lenyomatva az én verseim, az én érzéseim idegen nagy poéták neve alatt.

Igen, Miranda hercegnő, mindazt a sok szép verset, melylyel kegyedtől bu-

Vajjon behozzák-e? Dehogy. Előbb megpróbálják a mostani ágyukat átalakítani, de már előre bevallják, hogy az nagyon tökéletlenül sikerülhet. Aztán persze még is be kell hozni a gyorstüzelésű ágyukat. Aztán csak késő ne legyen, mint a gyors tüz puakánál. Ez az eljárás hasonlít ahhoz mikor a kedvező mopszli megkuritandó farkából minden nap egy kicsit vágunk le, hogy ne fájjon neki olyan nagyon....

Visszatérve a német császár fogadtatására, az kétségkívül nagyon pompás lesz, ha eső nem lesz. Eltekintve annak helyi fényességétől politikailag is rendkívül fontos ránk nézve és élvezzük a hasznát előre, de nem minden keserűség nélkül. Mert igaz, hogy az egész világ rólunk ír, de olyan furesán. A legtöbb, még az irántunk jóindulatú sem mulasztja megírni, hogy Budapest tulajdonképpen nem igazi fővárosa a monarkianak, tehát II. Vilmos látogatása meg nem illeti; aztán hogy a magyarok minő élelmesei, amikor jól kihasználják ezt az alkalmat a lelkesedésük mutogatásával, költenek is rá, — szóval olyan formán beszélnek rólunk, mintha mi egy kis világra szóló szédélget igyekeznénk elkövetni és legalább is baleknek akarnók megfogni a német császárt. Teringettét, az ember az ilyen beszédre igazán hajlandó volna dühbe jönni. Pedig ezek még csak a jó barátok! Hát még az ellenségeink, a Luegerék meg a esek, a bolgárok meg a francziák mit fognak írni!

De mindegy. Irjanak és beszéljenek amit akarnak. Már holnapután legalább két napra Budapest lesz a világ közepe nem pedig Piszkehalom, amint az ottaniak igen komolyan állítják. A főváros komolyan és méltóan fogja magát viselni a nagy fontosságú pillanatokban és ebben nagy segítségére lesz az a tömérdek idegen, külföldi és vidéki, akik már is özönnel érkeznek Budapestre. A külső szépség, a nagy tömeg, a parádé is meg lesz, ropant tömegű nép, remek katonaság, szóval minden, még lelkesedés is, — amit merő svindlivel, balekfogásos ravaszúsággal megcsinálni nem lehet. Történelmi fontosságú maradandó hatású napok lesznek ezek, beszélhetnek ellene amit akarnak. Megcsökkenti nagyon kissé az örömléte lehet talán, megváltoztatni e látogatás nagy borderejét nincs emberi hatalom.

esuzni akartam, elirták előlem. Elsiratták már az ifjuságot, én pedig épen most akartam elsiratni. Irni akartam arról is, hogy nagyon beteg a szívem és nagyon fáj a lelkem, de látta én a kor színvonalán álló műveltséggel bírók és hetente átlag 25—30 tárczát olvasok el, melyek mind ezt az egy mintát variálják. Nem akarok a közös kórházba beiratkozni. Mert az ember szomorú, szívtelen vadállat és csak a vállát vonogatja más emberek szenvedése fölött. Azt hiszi, csak ő beteg, a többi hazudik és frázisokat gyárt.

Ilyenek vagyunk édes hercegnő, az Uristen végtelen nyomoruságunk mellett, még véghetetlen gögösöknek is teremtett bennünket. Én sohajtva látom, hogy meg vagyok fosztva még fájdalmaim kizárólagosságától is. Így érzünk mi szomorú vadállatok, kegyed azonban hercegnő, nem érez sehogy, de azért szintén megvénült, akárhogy kimélte is magát, látja mégis jobb élni.

Isten vele, hercegnő! Menjen vissza skatulyájába és nyugodjék békével. Nem haragszom magára, mert az én bűnöm volt, hogy életet akartam magába lehelni, hogy annyi sok drága kincset magára pazaroltam. Később is így volt, nincs jogom gyűlölni, nincs jogom átkozni senkit. A többi család is éppen ilyen volt.

Senki sem tartozott olyannak lenni,

Egy kicsi, s talán nem épen lényegtelen szomorúság mégis vegyül a mi örömlétebe: az, hogy ilyenkor tűnik ki a magyar kis ipar egész nyomorusága. A sok árbooz, amit fölállítunk, lobogó amit kifizünk, falomb amit fölaggatunk, mind nem igazi mutatója annak, hogy a császár fogadás ténye minő módon hat a nagyközönségre, a tömegre. Ennek a mutatója az, hogy a közönség érdeklődését, fogékonyságát, lelkesedését minő mértékben tudja kihasználni a maga javára a kis ipar. Ne mondjuk, hogy ez élelmesség, vagy ha mondjuk is, ne törődünk vele, de nézzük azt, hogy ezt az önként kínálkozó alkalmat mi módon fordítja saját javára a kis ipar. Nagyon nyomoruságosan. Amit ezen a téren Budapest ezuttal produkált, az igazán olyan hitvány, hogy már silányabb nem is lehetne. Nem képzelek nagyobb vidéki iparos várost, amely leleményesség, izlés, ötlet dolgában majdnem fölül ne mulná Budapestet. Arulnak a német császártól képeket, amelyek utálatosak; érmekeket, amelyeknél durvábbat képzelni nem lehet; a házak díszítésére olyan lampionokat és lobogókat, aminek szüretkor a diákok otthon szoktak csinálni. És amerre csak nézünk ezen a téren, az mind képzelhetetlenül hitvány és szegényes.

És én igazán nem tudom miképp mondjam: szerencse-e vagy szerencsétlenség, hogy ezzel minálunk olyan nagyon kevesen törődnek?

Aderján Sándor.

Vilmos császár Magyarországon.

— szept. 18.

A főváros díszítése.

Most már körülbelül látni lehet, hogy milyen lesz a német császár bevonulásának a külső képe. A hivatalos díszítés nem valami különös, nincs benne semmi eredeti, de elég tisztességes, színes és bőkezű. Elvégre mindenütt az egész világon ezek a szokásos díszítő elemek: oszlopok zászlók, diadalkapuk, girlandok.

*

Ha végigmegyünk a bevonulás útján meglepetve tapasztaljuk, hogy az utmenti háztulajdonosok és lakóik eddig alig moz-

mint a milyennek én képzeltem, ellenben nekem lett volna kötelességem olyannak látni mindenkit, mint a milyen. És mégis látja, boldog volnék, ha nem így lenne a dolog. Mert megcsalatni, hercegnő, az csak egy pech, mely után bosszusan von vállat az ember és tovább megyen, de esalódnai, az fáj, nagyon fáj, örökké gyögyithatlanul...

Csak mosolyogjon hercegnő, most az egyszer megérdemlem, mert ostoba módra érzelvek. Tudja, hogy kezdtek a régiék szentimentális elmékedéseiket? „Minden ember életében van egy perc, mikor...” Látta én gyűlölnöm az ilyen perczeket és irtózom a lelki leszámolástól, de az ember rendezget néha szekrényében és negyedik polczának bal sarkában rosz papírskatulyába megleli az aranyhajú babát, kihez első ábrándjai első érzelmei, első csalódásai, első keserűségei fűzik és eszébe jut a többi ábránd az igazi csalódás, az örökös keserűség. Míg gunyos mosolylyal fekteti vissza a kopasz csunya babát skatulyájában, szeméből megerednek a könnyek és az átvirasztott, átsirt, álomtalan éjszakák száma egygyel megint több lett.

Lengyel Laura.

dultak meg. Itt ott díszítenek csak egy házat vagy erkélyt, a legtöbb ház oly közömbös hétköznapi arculattal néz a járókelőre, mintha még a távol jövőendőben lenne a német császár látogatása. Az egész utvonalon nincs tiz ház, a melyen már folynék a díszítés s a nagy Andrassy-uton is mindössze egy ház dekorációja van készen, három mászon most dolgoznak. A többi bizonyára az utolsó napra hagyja a díszítést.

Annál lázasabban munkálkodnak a hivatalos díszítésen. A keleti pályaudvartól a várpalotáig két oldalt fehérlelenek az aranylánczok hegyű póznák, a melyekre már fölítették a dekorációul szolgáló kisebb lobogókat: magyar, német birodalmi és fővárosiakat. Megkezdtek a póznáknak tölgylevél-girlanddal való befonását is.

Ma már ott lengenek, sühognak az Erzsébet-körut, Teréz-körut és Andrassy-ut fölött azok az óriási zászlók, a melyek a házak tetéjén áthuzott kötélen lógnak. Rengeteg piros-fehér-zöld és piros-fehérfekete lobogók ezek, átlag minden negyedik német birodalmi. E függő zászlók meglehetősen közel vannak egymáshoz és így, a mint a levegőben elnyuladoznak, a nagy utvonalon szinte be van velük boltozva. A mi trikolorunk eleven színei közt a piros-fehér-fekete német zászlók meglehetősen komornak tetszenek.

A hivatalos dísz harmadik csoportja, a diadaloszlopok, szintén befejezéséhez közeleg. Az a két diadaloszlop, amelyet a keleti pályaudvarral szemben a Kerepesi-ut torkolatában állít Manheimer Gusztáv a jeles festőművész, jórészt készen van. A kettős korintusi oszlopok fején hatalmas gömb van, a melyen két szárnyas női alak harsonát fu. Sokan nézik a Ferencz József téren készülő szobrot, melyet Ligeti szobrász a lácshídfő jobb oldalán faragtat és tapasztat az ő munkásaival. A magas oszlop oldalán Hungaria koszorut nyújt a vendégfejedelem felé.

A harmadik dísz az Albrecht-ut torkolatában levő diadalkapu. Két koronás oszlop ez, megrakva zászlóval, hadi jelvényel; a két uralkodó medaillonja is látható rajtuk.

A kirakatok szintén tükröztetik már a közelgő napokat. Mindenfelé II. Vilmos és Ferencz József arcképe látható, itt-ott virággal keresztezve. Egy Andrassy-uti virágkereskedő a kirakatába a német császár arcképe alá tea rózsából ezt rakta ki: Auf wiedersehen! (Viszontlátásra!) a mi nagy lelkesedésre vall, tekintettel arra, hogy szeptember 20-ig ezt a föliratot naponta fel kell frissíteni. Sok kirakat a sort álló egyesületek számára kokárdát kínál, az üzletek ajtaji fölé német és magyar zászlót tűznek ki, máshol villamos izzólámpákból való német czimert, sást, koronát és az utcasarkon, a fehérlelő árbozok és lengő lobogók árnyékában emlék-érmét, nemzeti kokárdát árulnak.

A bolyei vadászat.

Az idő nem akar kiderülni. Csak rövid időre állt el az eső, hogy aztán ujult erővel szakadjon ismét. De a legnagyobb sár sem csökkent a felsőges vadászok cserkésző kedvét.

Az est beálltával Vilmos császár cserkészésre ment, a melyen a vadász-szerencse erősen kedvezett neki. A császár ismét Karapanosán, a vadászok közlésében cserkészett, a mely alkalommal egy gyönyörű tizenhétéves szarvast lőtt. Később még egy ritka szépségű tizenéves került Vilmos császár puskája elé, a melyet a császár egyetlen lövéssel terített le.

Az első nap eredménye tehát három szarvas, egyik szebb példány a másikonál.

Az este lőtt szarvasokat csak este tiz órakor fáklyák világánál lehetett az erdőből kiszállítani. Sötét éjszaka volt, a

mikor Vilmos császárnak bemutatják a hazahordott vadász-zsákmányt. A császárt vadászatának kedvező eredménye nagyon megörvendeztette.

Tegnap reggel Vilmos császár ismét a karapancsai erdőben cserkészett. A vadászat eredménye ismét kedvező volt. Azután a császár Frigyes főherceggel együtt kocsira ülve, a Köröserdőbe hajtatott, a hol együtt ebédelt királyunkkal.

A hétről.

Királynapok, fényes napok
Tata várost beragyogták,
Földi ember — közönséges —
Alig látott olyan pompát.
Német császár, a vendégünk.
Akármerre járt-kelt, lépett,
Mindenütt csak pompa várta,
Az örömjaj nem ért véget.

Azt mondják, hogy nagy az inség,
A pénz ritka, meg hogy drága,
Ördög hiszi, — hogy tellenek
Akkor amnyi czifraságra.
A főváros fényben uszik,
Szegény nép megfázik, éhes, —
A „spájz” üres, benne élni
Az egér is alig képes.

Gazdag urak, czifra urak
Hanem azért mit se bánják,
Csak hir legyen, — úgy se nézi
A császár a szegényt, árvát.
Ámde annak jobb a szíve, —
Az erszénye nyitva, tárva,
Hogy kérnek árvizsujtott
Szegény népnek a javára.

A czenki sir jeltelen volt
Rég időtől mostanáig.
De a magyar háládatos,
Diszes emlék, mit felállít.
Egy nagy ember nagy tetteit
Hogy hirdesse, hogy kiáltja
S intő példa lenne nekünk
Munkás, éber honfiségre.

Mert manapság nem ur itt már,
Csak önhaszon, csak önérdék,
Hazafiság esalfa álom,
— Nagy csuda még, hogy megérted.
Magyar ruha — a sujtásos —
Nem jogosít többre, másra,
Mint hogy vendéget a gazda
Etikettel várja, — lássa.

Lantos.

Felhívás előfizetésre.

A huszonnegyedik évfolyam utolsó negyede előtt kérjük a **Debreczeni Ellenőr** részére a tisztelt olvasó közönség pártfogását.

Pályafutásában idestova egy negyedszázadot hágy maga mögött a **Debreczeni Ellenőr**. Kevés magyar napilap dicsekedhetik ezzel.

Ez idő alatt fényesen bebizonyította létjogosultságát, életrevaló képességét. A mihez egy kulesa volt: következetesen megmaradt azon program mellett, amelyet alapításakor zászlójára irott.

A **közjogi kiegyezésnek** és a **szabadelvűségnek** volt mindenkor bátor védője. Mert e kettőben látta, miként a nemzet nagy többsége is, Magyarország fejlődésének, boldogulásának és virágzásának legerősebb biztosítékát. A modern Magyarország harmincz éves története s az épen szemeink előtt most folyó világ-

események igazolják, hogy ez szerencsés, célhoz vezető politika. Ezt fogjuk támogatni ezentúl is.

Mint helyi lap, a mi szeretett városunk, **Debreczen** és a közgazdasági, társadalmi élet százféle köteléke által idefűzött vidék anyagi és szellemi haladásáért küzdöttünk s küzdünk a jövőben is — félretelve melléktekinteteket, egyedül a közérdeket tartva szem előtt.

Hírszolgálatunkban oda törekszünk, hogy tudósításaink gyorsak, kimerítőek legyenek. Ez utóbbi cél érdekében **állandó távirati rovatot** tartunk fenn nagy áldozattal, hogy a fővárosi lapokat megelőzve értesíthessük olvasóinkat a nagy világban felmerülő minden fontosabb eseményről.

A jövő évnegyedben

új eredeti regény

közlését kezdjük meg. E regényt egyenesen a „**Debreczeni Ellenőr**” számára írta a fiatal írói nemzedék egyik tehetséges tagja ifj. **Móricz Pál**.

A regény czime:

Csizmás urak.

A kis városi életből merítette tárgyát s megkapó érdekességgel rajzolja a kis városi élet rusztikus örömeit, mulatságos félszégeit.

Most, a midőn a színi évad kezdetét veszi, a közönség érdeklődéssel néz a **színházi rovatunk** felé, a melyre e téren képzett és hivatott munkatársaink különös gondot fognak fordítani.

A kiadóhivatal pedig több rendbeli kedvezményben fogja részesíteni előfizetőinket.

Bizalommal fordulunk a t. közönséghez, hogy nagybecsű pártfogásával, melyel eddig is nagy mértékben díszeskedtünk, a közjó előmozdítására irányított hírlapíró munkásságunkat megtisztelni szíveskedjék.

A Debreczeni Ellenőr szerkesztősége.

Október 1-jén új előfizetést nyitunk lapunkra s erre különösen felhívjuk azok figyelmét, akik új előfizetőkül belépni óhajtanak.

A Debreczeni Ellenőr ugyanis minden eddigi előfizetőjének és azoknak, akik már most legalább egy évnegyedre előfizetnek, ajándéku adja a rendkívül esinos kiállítású és gazdag tartalmu **Civis-Naptárt**.

Az 1848. szabadságharcnak 50-ik évfordulójára való tekintettel, ezen naptár a következő, — vidéki naptárban páratlan — becses tartalommal jelenik meg:

A teljes naptári rész — jegyzék naplóval. Nagy idők. Költemény. Irta: Szabolcska Mihály. I. Márczius tizenötödike 50-ik évfordulója (képekkel.)

II. Debreczen város története (képekkel.)

III. A debreczeni honvéd egyesület (képekkel.) Irta: Bartha Mór.

Az én gallérköpönyegem. Rajz. Irta: K. Tóth Kálmán.

A szocialista. Novella. E. E. után németből fordította: Somos Árpád.

Schlauch Lőrincz 50 éves papi jubileuma.

A pozsonyi Mária Terézia szobor leleplezése.

A soproni Széchenyi-szobor leleplezése.

A párisi tüzkatasztrófa.

A török-görög háboru (2 képpel.)

Hasznos tudnivalók (különösen gazdászonyok részére.)

Humor, képekkel, számtalan adoma és tréfás vers.

Czintár (az összes hatóságok, testületek, közintézetek, kereskedelmi és iparvállalatok stb. jegyzéke.)

Ilyen sokoldalú, minden családnál nélkülözhetlen naptár bizonyára kedvező fogadtatásban fog részesülni általában véve is, t. előfizetőink azonban

ingyen kapják.

A **Debreczeni Ellenőr** előfizetési ára az október—decemberi évnegyedre **2 frt 50 kr.**

A szétküldésre a legnagyobb gondot fordítjuk. Kérjük ennél fogva az előfizetési pénzek idejekorán való beküldését.

A **Debreczeni Ellenőr** kiadóhivatala.

Távirat.

— A **Debreczeni Ellenőr** saját tudósítójától. —

Péchy Tamás.

Budapest, szept. 18. Péchy Tamás, a képviselőháznak hosszú ideig elnöke, a tiszai ág. ev. egyház felügyelője hosszas betegeskedés után ma Alsó-Kázmárkon (Abauj m.) meghalt.

NAPI HIREK.

— **Isteni tiszteletek.** Holnap vasárnap délelőtt 9 órakor az ev. ref. kis templomban **Bélteky Lajos** s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban **Mitrovics Gyula** lelkész, az Ispóty-templomban **K. Tóth Kálmán** lelkész végzik az isteni tiszteletet. A róm. kath. templomban reggel 7 órakor **Molnár Kálmán**, 8 órakor a kegyesrend egy tagja miséznek, 9 órakor dr. **Wolafka Nándor** v. püspök, plébános tart nagy misét, a szent beszédet **Molnár Kálmán** mondja, ¼ 12 órakor Kovács Márk misézik, délután 3 órakor **Hamerzyik Sándor** litániát, dr. **Wolafka Nándor** rózsafüzér ájtatosságát és keresztény tanítást tartanak. — Az ágost. ev. templomban d. e. 10 órakor és d. u. 3 órakor **Geisztlinger Pál** s. lelkész végzi az isteni tiszteletet.

— **Szavazás egyházkerületi főjegyzőségre.** A tiszanti ev. ref. egyházkerület egyházi főjegyzőségre másodizben elrendelt szavazás sem vezetett eredményre. A véletlen úgy akarta, hogy a szavazás alá bocsátott két jelölt: **Zsigmond Sándor** esperes szoboszlai lelkész és **Dicsőfi József** debreczeni lelkész egyenlő szavazatot kapjanak. Ez a szavazategyenlőség azonban csak **látszólagos**, mert ha levonjuk a **Dicsőfi József** szavazataiból a kérdéses, semmisnek tekinthető szavazatokat s ha viszont a **Zsigmond Sándor** szavazataihoz hozzáadjuk a **krassói egyház** elkésve érkezett szavazatát, mely állítólag a **Zsigmond Sándor** javára esik, akkor **Dicsőfi József** három szóval kisebbségben marad. Mindezek olyan elvi kérdések, amelyek felett majd az okt. 26-ára

összehívott kerületi közgyűlés fog dönteni. A szavazatok felbontására kiküldött bizottságot Kiss Áron püspök egyházkerületi egyházi és gróf Degenfeld József főispán világi főgondnokok együttes elnöklése alatt Dávidházy János, Nagy István, Kiss Albert, K. Tóth Kálmán, Lengyel Imre, Armós Bálint tagok és Baczony Lajos dr. jegyző képezték. Délben ért véget a beérkezett szavazatok felbontása és az összeszámítás azt a meglepő eredményt érte el, hogy ugy Zsigmond Sándorra, mint Dicsőfi Józsefre egyenkint 368 szavazatot esett. — Nikola még most is Gergely Károlyra szavazott; a gebei egyház pedig tartózkodott a szavazástól, a helyzetet esattánosan jellemző ama tiszteletteljesen bejelentett indoklás mellett, hogy politikai korteskedést vegyítettek a választási küzdelembe. Egy kis vidéki egyház, noha világosan meg volt mondva, hogy kikre lehet szavazni, mégis „Dicsőfi” Józsefre szavazott. Ez a szavazat tehát formailag semmís. Ilyen nevű jelölt pedig nem volt. A kércsi gyülekezet Dicsőfi Józsefre szavazott, de ezen egyház neve sem a kerület által összeállított azon névjegyzékben nem található, mely a szavazatra jogosított egyházakat és testületeket felsorolja; sem a kerület által anyaegyházzá minősített leányegyházak között nem fordul elő. Egy harmadik pedig: a krassói egyházé ma érkezett be, mialatt a szavazatokat bontották. A bizottság egyrésze forszírozta, hogy sorshuzással döntsének a két jelölt között; de mivel hasonló esetekre ilyen eljárást egyházi törvényünk nem ismer, — a bizottság azt nem fogadta el; — hanem már csak az említett három kifogásolt szavazat érvényessége felett való határozathozatal végett is, a döntést a kerületi közgyűlésre bízta.

— **Gyűlések a megyénél.** Hajdúvármegye őszi közgyűlése — mint már megírtuk — folyó hó 27-én délelőtt 9 órakor veszi kezdetét. A közgyűlést megelőzőleg f. hó 21-én az *állandó választmány* tart ülést, amelyben a közgyűlés elé terjesztett ügyeket előkészíti és javaslatával ellátja. Folyó hó 20-án a *számonkérőszék* ül össze, hogy felülvizsgálja a működést, folyó hó 23-án pedig az *igazoló választmány* ülésezik, hogy Hajdúvármegye legtöbb adófizetőinek névsorát véglegesen megállapítsa.

— **Hány diák van a kollegiumban?** A kollegium tanszakain csak mostanában zárták le véglegesen a beiratási könyveket s így most már közölhetjük, hány tanuló van a debreczeni ősi anyaiskolában. Először is a *theológiáról* számolunk be. A néhány év óta észlelt idegenkedése az ifjúságnak a papi pályától, még folyvást tart; sőt a tavalyi lendülethez képest újra hanyatlás mutatkozik, amennyiben az első évre felényi hallgató iratkozott be, mint tavaly — csak 8; a II. éven 15, a III. és IV. éven 7—7 a hallgatók száma, végzett hittanhallgató van 4, összesen 41. Annál népesebb a *jogakadémia*, talán a legsűrűbben látogatott az idén is, a vidéki jogakadémiák között. Ime van I. éves jogász 79, II. éves 73, III. éves 44, IV. éves 42; összes számuk 238. A tanítóké-

pezdére valamivel nagyobb számmal jelentkeztek, mint egyik másik előző évben. Ez örvendetes jelenség, aminek oka valószínűleg abban található, hogy a tanítói pálya, mióta az állam is segítségére jött a szegényesen javadalmazott felekezeti falusi tanítóknak, valamivel még is csak tisztességesebb megélhetést nyújt. I. éves tanítóképezdész van 45, II. éves 34, III. éves 21, IV. éves 9, együtt 109. A *gymnasium* 762 növendékével a legnépesebb középiskolák közül való. Ez a tekintélyes szám így oszlik meg osztályonként:

VIII. osztály	64.
VII. „	71.
VI. „	71.
V. „	77.
IV. a) „	48.
IV. b) „	48.
III. a) „	62.
III. b) „	53.
II. a) „	60.
II. b) „	57.
I. a) „	79.
I. b) „	72.

A mint e számokból látszik, még négy parallel osztály kellene a tulzsfolt I. V. VI. és VII. osztályok mellett hogy a tanítás sikere a törvényes létszám betartása által biztosították. Ez adatokat egybe vetve kitűnik, hogy a debreczeni kollegiumba összesen 1150 kisebb nagyobb diák jár. De még ez a szám öleli fel az ott tanuló egész ifjúságot; mert a VI. osztályu elemi iskolában és a gyakorló iskolában is tanul vagy 600 gyerek.

— **Villamos helyi vasut.** A debreczeni Helyi-Vasut-Társaság igazgatósága ma délután tartott ülésében tárgyalta a gőzüzemű helyi vasutnak villamos üzemre való átalakítása ügyét, amelyre vonatkozólag már minden előmunkálat készen van. Az igazgatóság az átalakítás engedélyezése iránt kérvényt fog a városi tanácshoz benyújtani.

— **Egyházi értekezlet Szatmáron.** Örömmel ünnepeljük kedden a szatmári ref. egyháznak. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület lelkesíti és világi jeleseit nagy számmal üdvözli vendégül a város falai között. Kedden tartja ott a tiszántuli ev. ref. egyházkerület egyházi értekezlete idején vándor közgyűlését, melynek tárgysorozatát nem rég közöltük. Debreczenből nagy számú, előkelő társaság fog ez alkalomból Szatmárra utazni. *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármester, az értekezlet világi alelnöke, *Balogh* Ferencz hittanár, alelnök, akik az elnöki székek üresedése miatt már két év óta vezetik az értekezlet ügyeit, már a hetfő reggeli vonattal elmennek, hogy a d. u. 4 órakor tartandó nagy választmányi ülésen jelen lehessenek.

— **A „Zion” betegsegélyző egyesület** holnap d. u. 3 órakor az alapszabályok tárgyalása végett választmányi ülést tart.

— **Egy daloskőr halála.** *Horkay* Lajos ev. ref. tanítót, mint a debreczeni munkás dalgyűjtő elnökét, kellemes meglepetésben részesítették a dalárda tisztviselői s működő tagjai, elismerésül az egyesület érdekében eddig tett fáradozásának és sikeres buzgólkodásának. — A tegnapelőtti este tartott rendkívüli közgyűlésen Far-

kas István működő tag üdvözölte az elnököt tagtársai nevében és egy igen szép kivitelű arany lantot nyújtott át neki, mint a tagok ajándékát. *Horkay* Lajos meghatva mondott köszönetet e kitüntető megemlékezésért.

— **Női festészeti tanfolyam,** melyet Pálffy József főreáliskolai tanár már évek óta már oly kiváló sikerrel vezet, az idén is megnyit, f. hó 15-én, az állami főreáliskola épületében. A kik a tanfolyamban részt akarnak venni, még e hó végeig jelentkezhetnek Pálffy József reáliskolai tanárnál minden hétfőn délután és szombaton délelőtt.

— **Halálozás.** *Szilágyi* József mészáros mester hosszas szenvedés után tegnap elhunyt 53 éves korában. Temetése holnap délután 3 órakor lesz ref. szertartás szerint a a timár-utcai 2276. számú háztól. Nagy számú rokonság gyászolja.

— **A Pálffy huszárok Bécsben.** A városunkból Bécsbe áthelyezett 15. sz. Pálffy huszárezredről egyik bécsi lapban olvassuk a következőket: A 15. sz. huszárezred első része az 1. 2. és 4. század f. hó 23-án érkezik meg az osztrák fővárosba állandó tartózkodásra. A huszárok Világosról indulnak meg a napokban a 2. zászlóalj a pionnierczug és hátvéd f. hó 25-én jön meg Nagyváradról, az 5. század 28-án Hódmezővásárhelyről; a 6. század 21-én Debreczenből és a kiegészítési rész október 9-én szintén Debreczenből. Körülbelül ugyanez időtájtban érkeznek meg Nagyváradra és Debreczenbe is a Vilmos huszárok Tatóról és Bécsből. A 15. huszárezred aligha soká viseli már a Pálffy nevet, miután tulajdonosa Pálffy Móricz gróf, ez a magyarságból teljesen kivetkőzött osztrákká vedlett főúr a napokban meghalt.

— **Bicikliverseny Nagyvárad—Debreczen között.** A nagyvárad-i biciklisták, kik már oly számosan vannak hogy egy külön egyesület akarnak alakítani, felbuzdulva a minap tartott nagyvárad—b. ujfalu kerékpárverseny sikerén, f. hó 19-én új távversenyt rendeznek Nagyvárad és Debreczen között. A távolság 75 kilométer. A verseny rendezésében a debreczeni biciklisták is részt vesznek. A fentebbi distanziát egy jó kerékpáros 3¼ óra alatt teheti meg. A versenyre több értékes díj van kitűzve.

— **Szökevény gyermekek.** A nagyvárad-i rendőrség tegnap két fiatal kalandort, *Boldog* János és *Szatmári* Gyula 12 éves iskolás fiukat, kísértette át ide. Az ifju kalandorok szüleiktől szöktek meg, persze gondoskodva egy kis utiköltségről is. A debreczeni rendőrség átvette őket és kellő megdorgálás után visszakísértette szüleikhez.

— **Mennyi pénz érkezik Amerikából?** Érdekes hivatalos kimutatás van előttünk. E kimutatás arra ad feleletet, hogy az Amerikába kivándoroltak mennyi pénzt küldenek haza posta útján. Összesen három posta igazgatóság: a kassai, pozsonyi és soproni postaigazgatóság területéről van kimutatva az Amerikából érkező pénzküldemények összege, mert a többi postaigazgatóság területéről alig van kivándorlás Amerikába. A múlt 1895. évben első helyen állott a *kassai* kerület 6.418,862 *frtnyi* összeggel, azután következett a *pozsonyi* kerület 554.782 *frttal* és harmadik helyen a *soproni* kerület 116.985 *forinttal*. E három postaigazgatóság területére a múlt évben tehát összesen 7.290,629 *forint* érkezett. — 1895 ben a hazaküldött összeg 9.467,991 *forint* volt, 1894-ben 5.524,245 *forint*, 1893-ban 8.791,382 *forint*; — 1892-ben 9.981,600 *forint*. Ez volt idáig a legmagasabb összeg, mert 1891-ben már 7.975,410 *forintra* szállott alá és 1890-ben csak 4.752,684 *forint* volt. Az 1890-től 1896 végéig Magyarországra küldött amerikai pénzek összege 51.825,941 *forintnyi* esinos summa volt.

— **A krajczár vége.** A Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszternek 40918. számú rendelete folytán közhíré tétetik, hogy az ausztriai értékű 1 azaz egy krajczáros és fél krajczáros réz váltópénz a magán forgalomban csak 1898. évi június hó 30-ig fogadandó el, az állami pénztáraknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadtatnak el s hogy 1899. évi december hó 31 diki után azok sem név értékükben sem anyagi értékük megtérítése mellett többé sem fizetesképpen el nem fogadtatnak, sem be nem váltattak. A városi tanács.

x Heiman és Halmágyi női és gyermek felöltök legnagyobb árnázában az őszi és téli újdonságok megérkeztek.

x Mezőgazdaság. A háziállatok fejlődése és erősödéséhez legelső kellék azoknak teljesen kielégítő egészségi állapota és ezt fenntartani e szerint a gazda legfontosabb feladata. Eszközök e célra vannak és évek tapasztalatai a Kwizda-féle veterinar preparatumokra utalnak bennünket, melyeket Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztrák-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett állít elő és ezek mint préservatív szerek messze az ország határán túl híroseké váltak. A kitűnő hatás, mely a Kwizda-féle restitutions-fluidnak lovak számára sajátosága (ezen szerint mint kitűnő erősítő szer is bevált) továbbá a Kwizda-féle korneuburgi marhapor, mely mint marhapor általában, úgy teheneknél a tejelőképesség fokozása céljából mindenütt legjobb sikerrel alkalmaztatik és minden a Kwizda Ferencz által előállított veterinar preparatumok a legfényesebben igazolják ezen czég világra szóló hírnevét.

x Antikoris önműködő poloskafogó biztos sikeréről a közönség már annyira meggyőződött, hogy egyik család a másiknak ajánja és ez által oly nagy keresletnek örvend, hogy a gyár alig képes a szükségletet fedezni. Szerencse az emberiségre, hogy végre sikerült feltalálni, miként szábadulhat meg ezen vérszopóktól. Az Antikoris ugyanis lehetetlenné teszi, hogy a poloska a fekvő helyekbe jusson és a lakást kitisztítja a poloskától. Ara a 4 drbból álló készletnek használati utasítással együtt 1 frt 40 kr. Kapható mindenütt. Főraktár Budapest, VI. Teréz-körut 38.

x Lám Sándor kereskedő urnak, lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk a nagy közönség becses figyelmét.

Korona és szerelem.

— Az acheni ujság szenzációja. —

Fölhevült képzeletű riporterek, úgy látszik, a muló ugorka-szezon alatt unalmasnak találták a szokott holt-szezonkacskák felelevenítését. A tengeri kigyók és a Quarneróban lábatlankodó czápák erősen kompromittálva vannak s mint-hogy egy érdekes mesét sokan jobb szeretnek, mint egy száraz valóságot, a külföldi krónikások gondoskodnak jó és érdekes pletyka-anyagról. Az „Aechener Politische Zeitung“, „Vossische Zeitung“ és a „Berliner Tageblatt“ olyan hírt bocsátottak világgá, a melyről első pillanatra is meglátszik, hogy csak felhevült képzelet szüleménye s nem egyéb csak olyan dajka mese, — amelyben a durgazdag előkelő királyfi elveszi feleségül a szegény, de szép arcú polgárleányt, akit szeret.

Eldobja magától a koronát és vagyont, hogy ne legyen más, csak az, ami minden halandónak a természetes vágya, — boldog ember.

Arról volna szó, az acheni ujság szerint, amint már tegnap távirataink között is jelentettük, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg az osztrák és a magyar trónok várományosa titokban nőül vett volna egy nem hozzá való, bár szép és művelt leányt.

A Habsburg házbán ugyan nem ritkák az ilyen házasságok; de ebben az esetben még sem lehet valónak venni a kalandos hírt, amelyet illetékes körökben annyira abszurdnak tartanak, hogy hivatalosan meg is czáfolnak.

Amint a főnnebb idézett ujság írja, Londonban történt a házasság-kötés. Senki sem tudott róla. Ferencz Ferdinánd főherceg, a magyar korona örököse titokban utazott ki a menyasszonykával Londonba s ott vele törvényes házasságra lépett.

Ki a menyasszony? — kérdezik a kíváncsiak. Az említett lap erre is felel. Egyszerű polgárleány, még csak nem is nemesi családból származó, hanem a szépsége elragadó. Az atyja már nem él. A bátyját, akinek a szép leány a háztartását vezette, Guschmann Jánosnak hívják, aki az *esseni Krupp féle* gyár igazgatója jelenleg.

Ferencz Ferdinánd főherceg németországi utazásai alatt, amikor Essen városában is megfordult, ismerkedett meg a szép Guschmann leánnyal. Inkognitóban utazott, s álnev alatt ismerkedett meg az esseni tündérel. A fiatal főherceg és a fiatal leány heves szerelemre lobbantak egymás iránt, s örök hűséget fogadtak egymásnak.

Évekig nem látták egymást. Az ifju főherceg nagy beteg lett, s az enyhe déli tájakon keresett a betegségére enyhülést. A leány várt reá hűen. Az idén felgyógyult a főherceg, s visszatért az udvarhoz, majd titokba — míg az udvar a hadgyakorlatokra készülődött — kiutazott Németországba, a kis Essen városkába, ahol egy szép leány várta igaz hűséggel.

Hamarosan megkérte a leány kezét a bátyjától, aki látva a fiatalok őszinte vonzalmát perczig sem habozott a beleegyezéssel.

Szűk családi körben történt meg az eljegyzés, majd a fiatal pár Londonba utazott, ahol házasságra léptek, s nagyon boldogan élnek azóta. A titok csak most pattant ki, s érthető föltűnést keltett mindenfelé.

Legnagyobb volt a most már asszonygyá lett Guschmann lány megütközése, mikor tudomására jutott, hogy az ő férje az osztrák császári és a magyar királyi korona törvény szerinti örököse. Sem ő, sem a bátyja nem tudták ezt, hanem azt hitték, hogy Ferencz Ferdinánd — osztrák földbirtokos.

Már Bécs városában is elterjedt a trónörökös házasságának a híre, s nagy megütközést keltett különösen az udvarnál, ahova oly értesítés érkezett, hogy a trónörökös neje — zsidó származású volna. Ez azonban még nincs megerősítve.

Eddig a trónörökös házasságának a története.

Az Aechener Politische Zeitung, a mely legelőször közölte a Ferencz Ferdinánd királyi herceg esküvőjéről szóló hírt, a távirati irodák czáfolatai ellenére is fentartja. Ugyanez az ujság állítólag föltétlenül megbízható forrásból még azt is jelenti, hogy Ferencz Ferdinánd királyi herceg az esküvőjét megelőző napon lemondott trónöröklési jogáról s ezt a lemondását teljesen hiteles okirattal tudatta királyi nagybátyjával. Az Aechener Politische Zeitung hírének csak annyiban igazítja helyre, hogy a királyi herceg feleségének atyja sem nem posztómara-dékkeraskedő, sem nem rongykereskedő, hanem bányaigazgató volt.

Közgazdaság.

* **A mesterséges borok ellen.** A kereskedelemügyi miniszter folyó évi augusztus hó 23-án kiadott rendelete, mely a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló

1893: XXIII. t. cz. végrehajtása iránt intézkedik, tegnap érkezett le Debreczen város hatóságához. Különösen felhívja a miniszter a hatóság figyelmét az egyes termékek áltl nyert szőlőtörköly összeírására iránti intézkedésre, továbbá a „bor ellenőrző bizottság“ megalakítására melynek megalakítása hozzá feljelentendő lesz azonnal. — Egyebekben — ugymond a körrendelet — végre felhívom czímed, hogy az 1893. XXIII. t. cz. által elérti kívánt fontos számos közgazdaság czélok elérését a szóban forgó törvény és rendelet határozmányainak szigorú végrehajtása s azok végre hajtásának beható ellenőrzése utján saját részéről is igyekezzék lehetőleg elmozdítani. Törvény és rendelet van tehát a műbor és műbor gyártók ellen. Természetesen, azok végrehajtása csakis úgy lehetséges, ha a hatóságot a nagy közönség is támogatja a saját maga jól felfogott érdekében.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv. társaság“ közlése. 1897. szept. hó 18-án.

Allamadésság:

Magyar aranyjárdék 4%.	—	122.50	123.—
„ vasuti beruházások 4%.	„	121.—	122.—
„ koronajárdék 4%.	„	99.50	100.—
„ regále vált. köt. 4%.	„	100.75	101.50
Osztrák aranyjárdék 4%.	„	124.50	125.—
Egységes államkötvény 4%.	„	101.75	102.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	„	141.25	142.25

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	390.—	390.50
Osztrák hitelbank részvény	—	359.90	360.10
Magyaripar- és keresk. bank. r.	102.50	102.75	

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	126.—	127.—
„ 3%-os	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%.	121.—	122.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.—	10.50
Osztrák	20.—	20.50
Olasz	12.—	12.50
Bazilika sorsjegy	7.—	7.40
Jó-sziv	3.90	4.20

Féznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.70
20 markás arany	—	—	11.72	11.76
20 frankos arany	—	—	9.53	9.56
1 Sovereigns	—	—	11.97	12.01

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. szept. 17.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a kereslet kedvező volt. — Elkelt szilárd irányzat mellett 28.000 mm. 5—10 krral magasabb áron.

Egyébb gabonaneműekben gyöngye volt a forgalom változatlan árk mellett. Rozs jó kereslet következtében 5—10 zab gyöngye hozatal miatt 10 krral szilárdabb lett.

Eladatott:

Buza. Tiszav. 150 mm. 73 kg.	12.70
frton, 200 mm. 76 kg.	12.25
frton, 100 mm.	76 kg. 12.40
frton, 1000 mm.	75 kg. 12.35
frton, 100 mm. 76.2 kg.	12.40
frton, 100 mm.	75.5 kg. 12.40
frton mind három hóra.	
Zab:	6.20—6.40.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat csöndes volt, s mérsékelt forgalom mellett az árak kissé engedtek.

Hivatalos felmondások: nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:	
Buza szept.—októberre 1897	12.19—12.21
„ márcz.—ápr. 1897	12.03—12.04
Rozs márcz.—ápr.-ra 1897	8.90—8.92
„ szept.—októberre 1897	8.56—8.58
Tengeri máj.—jun.-ra 1893	5.65—5.67
„ szept.—okt.-ra 1897	4.89—4.91
„ októberre 1897	4.95—4.97
Zab szept.—okt.-ra 1897	6.—6.03
Repcze aug.—szept. 1897	13.—13.10

Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza	őszre	1897	12.20—12.21
"	máj.-juniusra	1897	12.04—11.05
Rozs	őszre	1897	8.58— 8.58
"	tavasza	1897	8.88— 8.89
Zab		1897	5.98— 5.99
Tengeri máj.	—jun.	1898	5.66— 5.67
"	október	1897	4.85— 4.86
"		1897	4.95— 4.96
Repcze		1897	13.10—13.20

4 arany, 18 ezüst érem; 30 tiszteleti és elismerő oklevél

Kwizda-féle

Restitutionsfluid
cs. és kir. szab. mosóviz lovaknak

Egy palack ára
1 forint 40 kr. o. é.

Harminczöt év óta van alkalmazásban az udvari löistállókban, valamint a nagyobb katonai és polgári istállóknál kitűnő sikerrel használják a lovaknak nagyobb fáradságok előtti való megerősítésére, valamint azok után való felgyógyítására; továbbá szorulások és izommerevedések ellen stb., az idomításban képessé teszi a lovat nagyobb feladatok végrehajtására.

Csupán csak a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógyszerárterében és drogueráiban.

Főraktár: Kwizda Ferencz János.
cs. és kir. o-m. és román k. udv. szállító, ker. gyógyszerárterében, Korneuburg, Bécs mellett.

Kéretik a t. olvasó e hirdetményt kivágni, eltenni és esmerőseinek alkalmmal ajánlani!

Mindennemű gyomorba, aranyér, emésztési zavar, időszakonkénti vagy állandó székrekedés s az ezekkel járó következmények legradikálisabb és teljesen biztos hatású gyógyszere az

Ács-féle (czukrozott) Cascara-sagrada-labdacs.
(Nép nyelvén sz.-fehérvári „korona-pilula“.)

Ez nem drasztikus, de enyhe hatású növényi laxans-szer. Nem rontja a gyomrot mint a többi hashajtó; nem okoz szélképződést, görcsöket, mint azok nagy része, nem csökkenti az étvágyat, hanem fokozza, a mennyiben a belek működését elősegíti.

Valamennyi orvosi és gyógyszerészi szakközönség tekintélyes szakíróiaktól terjedelmes cikkekben méltatva s oly elismerőleg nyilatkozott, mint még eddig egyetlen ilyen mű gyógyszeréről sem.

E kitűnő készítmény a legtöbb gyógyszerárterében készletben tartatik. Egy üveg eladási ára (50 labdacscsal) = 50 kr., egy próbadoz (12 labdacscsal) = 15 kr.

Előállítás hely és szétküldési raktár egyedül: **P. Ács Albert gyógyszerárter, Székes-Fehérvárott (Gróf Zichy-ház).**

Innen 1 frt 70 krnak előzetes beküldése mellett 3 üveg, vagy 10 doboz (mint legkisebb szállítmány) bárhova franco szállítatik.

Orv. szakispok véleménye szerint: Páraltanul áitő honi gyártmány!
Egyedüli gyomor- és vértisztítő szer, mely nem rontja a gyomrot!

2 nyilas szőlő az ujkertben
fele részben 4 éves újültetésű

olasz rizlinggel

pormentes helyen jó lakkházzal és ivóvízű kuttal **eladó.**

Valamint **4 hold és 200 öl ondódi föld a Czuczában eladó.**

Értekezhetni: **Zelinger Ede** czimfestővel Piacz-utca **1899.** 881-3-3

SANTAL EGGER
hathatós szer
felfülmolja a külföldi gyártmányokat új és idült bajoknál
1 üveg 1 frt 50 kr.

INJECTIO
Hamamelis Virginica
Dr. Grobbe tanártól

a legbiztosabban gyógyító külszer új és idült folyásoknál férfiak és nőknek.

1 üveg 70 kr.

Kapható Debreczenben: Dr. Rotschnek (Aranyegyszarvu), Örvényi Ottó (Angyal), Tóth Béla (Mégváltó), Mihalovits I. (Kigyó) urak gyógyszerárterében.

RONCEGNO
legerősebb természetes
arzenikus és vastartalmu ásványviz

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlva és használandó orvosi utasítás szerint:

Anémia, chlorose, bőr-, ideg- és női bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó-kúra egész éven át használhatik.

Raktárak minden ásványvizkereskedésben és gyógyszerárterében. 853-20-4

Hirdetmény.
A Nagykunsági takarékpénztár
melynek székhelye Kisujszállás, Ujnémetsi község (Szilágy megye) határában fekvő

320 magyar holdat tevő jó karban levő uri lakkházzal
czélszerűen berendezett, értékes gazdasági épületekkel ellátott **földbirtokát több évre haszonbérbe adja,** esetleg örökön, akár egytagban, akár parcellánként,

kedvező feltételek mellett eladja.

A feltételek meg tudhatók tulajponos takarékpénztár Igazgatóságánál Kisujszálláson.

865-3-2 **Az igazgatóság.**

Wannieck Frigyes és Társa
gépgyára, vas és rézöntődéje
Brünnben (Morvaország).

Ajánlja 848-52-5

gőztégla és cementtelepek teljes berendezését.

Állandó kiállítás téglagépekben.
Képes árjegyzék ingyen.

Több mint 900 telep berendezve.

Legujabb szabadalmazott találmány!
A cipőtalpak imprágnálva

VANDOL (talp-védőszer)

által, **vizmentes és háromszorta tartósabb** mint más. Minden évszakban védelem a nedves lábak ellen. A cipőtalpak **hajlékonyak** maradnak. Egy üveg ára 25 kr.

Császári és királyi szabadalmazott

Csizma-fénymáz és természetbőr créme-gyár
alapítottatott 1832-ben.

Fernolendt István
Wien (Bécs), Schulerstrasse 21. 826-52-38

Csak a fenti bejegyzett védjeggyel valódi.

Raktár Debreczenben: **Félegyházi János** urnál.

Kedvező alkalom uri öltözetek előállításához a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből.

RANUNKEL H. és FIA
helybeli nagykereskedő cég

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy eddigi nagyban elárúsítása mellé uri divatszövetekben egy **detail eladási osztályt** létesített. Nagy mennyiségben érkeztek raktárra a legjobb és legelegánsabb őszi és téli gyapju divatszövetek **angol, franczia és belföldi** gyártmányuak. Fenti cégnek a nagy forgalom lévén célja, az árakat a legminimálisabb haszonra szállította le, oly annyira, hogy ma a nála vett szövetből a legjobb és legelegánsabb uri ruhadarabokat is, feltűnő olcsó árért lehet előállítani.

A n. é. közönség kényelmére létesített ily berendezést szives ügyelmébe és pártfogásába ajánlja a

833-26-8

RANUNKEL H. és FIA
posztó- és kézműára nagykereskedő cég
Debreczen főtéri áruháza 1711.

Bel- és külföldi uri divatszövetek.
Kicsinyben, egyes öltönyökre való eladási osztály.

Vendéglő „Debreczen városához“

Németh András

Debreczen

Ajánlja a legjobb eredeti külföldi boro-
kat a következő legjobban elismert jegyekben

Malaga	
Portbor vörös	} Vda. de Adolpho Rittwagen Malaga
„ fehér	
Lacrimae Christi	
Sherry	(Gencoa Hermanos) (Juez de la Frontur)
Madeira	(Cassart Gordon & Co. Madeira)
Marsala	(F. A. Plantanronos Trapani)
Wermouth	(G. E. Vinarci & Co. Turin.)

Ezen orvosi és csemege borok eredeti árak
mellett nálam egész és fél üvegekben és
poharanként is kaphatók.

Árverési hirdetés.

Katona Imre közadós csődhitelzői-
választmánya határozata folytán alól
írott csődtömeggondnok közhirre teszi
hogy a **Katona Imre** szürszabó mester
csődtömegéhez leltározott és a két rend-
beli leltár szerint **1266 frt 24 kr. becs-
értékű** kész szűrők, szűrőkészítéshez
szükséges anyagok és varrógépek, a
folyó **1897. évi szeptember hó 24-ik
napján d. e. 9 órakor** a város istálló
helyiségében Bódogh Zsigmond bir. vég-
rehajtó, Dr. Nagy Kálmán ügyvéd mint
választmányi kiküldött és aláírott csőd-
tömeggondnok által megtartandó nyilván-
os árverésen, leltári tételek szerint és
esetleg előnyös ajánlat folytán egy tö-
megben, a legtöbbet ígérőnek azonnali
készpénzfizetés mellett, szükség esetén
becsáron alól is el fognak adadni.

Mihez a csődhitelzők, érdekelt é-
venni szándékozó felek meghívotnak.

Debreczen, 1897. szeptember 8-án.

Szilágyi Bálint

ügyvéd

896-2-1

mint csődtömeggondnok.

2000 hordó eladó

a következő áron:

56 litertől	66 literig	2 frt	— kr.	} darabonként
67	80	2	30	
100	110	2	50	
145	160	3	30	
200	225	2	10	
250	350	2	02	

h. literenként, azaz 100 liter 2 frt 20, illetve
2 frt 10 kr.

Az árak a munkácsi állomáshoz szállítva, hiteles-
sítve értendő. Ezenkívül alantírott jutányos áron
szállítok észreli alkalmakhoz tartozó edényeket, u. n.
szőlő- és táposó kádakat, libákat, puttonokat stb.
Egyidejűleg van szerencsém a n. közönség becsé-
figyelmét felhívni, miszerint mint tavaly és évekké-
ezelőtt is, hibátlan jó anyagból készült munkákat
szállítottam, úgy ezúron is főtörekvésem az lesz, hogy
a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljem. Rend-
elésnél az összeg egynegyede küldendő. Becsés-
megrendelésüket várva

maradtam tisztelettel
Sztraha Endre

84-10-9

bednár mester Mankácson.

A Bika szálloda mellett.

Katz Herman

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Debreczenben.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt **őszi- és téli ruha-
raktárát** a következő árak mellett:

- 1 férfi öltöny tiszta gyapjukelméből 100 különböző színekben **8—25** frtig
- 1 divatos hosszú télikabát fekete, kék, barna s drapp
színekben legújabb divat szerint készítve **12—40** "
- Rövid téli kabátok **4—20** "
- Magános téli pantalon vagy csizma nadrág **2—08** "
- Fiu- s gyermekruhák, fiu- s gyermek köpenyegek körül-
belül 1000 drb. különböző árakban.
- (Hawelok) Galléros köpenyek valódi zsolnai gyártmány,
főleg egyházi férfiak részére **9—15** "

**Mérték szerinti megrendelésekhez dusan felszerelt gyapju-
szövet raktárt tartok.**

A Bika szálloda mellett.

Van szerencsém a n. é. közönséget tudatni, hogy a 24 év óta
fennálló egyháztér 347/48 sz.

szabó üzletemet

tetemesen megnagyobbítottam és a mai kor kivánalmaihoz képest csinosan
átalakítottam.

Főszlyt fektetek arra, hogy raktáram folyton a legdivatosabb

bel- és külföldi szövetekkel

pasan ellátva legyen, hogy ezáltal bő választékot nyújthassak.

Készíték **magyar és német férfi öltönyöket** mérték szerint,

izléses és pontos kivitelben

Rendkívül előnyös összeköttetésemnél fogva azon kellemes hely-
zetbe vagyok, hogy m. t. megrendelőim igényeit, kitünő áru és mérsékelt
árszámítás mellett legjobban kielégíthetem, úgy helybeli, mint vidéki megren-
delések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Balla Mihály

férfi szabó.

895-5-1

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági
gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepítő-gépek 2 1/2 egész 12 lóerős, szalma-kaza-
lozók, továbbá járgány-csépítő-
gépek, hore-csépítő, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók.

„COLUMBIA-DRILL“
legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egye-
temes aczélekék, két- és háromrasó-
ékék és min-
den egyéb
gazdasági
Gépek.

Képzelt árajánlatok kizárólag ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviseleti és bizományi raktár:
Bauer és Társa cégénél Debreczenben
Nagy-Péterfia-utca 571. sz. alatt, 825-50-55